

Zgodnja DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 glđ. 60 kr., za pol leta 2 glđ. 40 kr., za četert leta 1 glđ. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 glđ., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 29. prosinca 1875.

List 5.

Koledar za naslednji teden.

Prosinec. -- Januvar.

31. Nedelja II predpepelnična. Evangelij: „Prilika od sejavca in semena“, (Luk. 8.) — Sv. Janez Nolask, spozn., ustanovnik reda Marije Device za reševanje jetnikov iz turške sužnjosti. † 1256.

Svečan. — Februvar.

1. Ponedeljek. Sv. Ignacij, učenec svetih aposteljnov Petra, Pavla in Janeza, apostoljski mož, škof v Antijohiji, sprič., je bil od cesarja Trajana k smerti obsojen, in v Rimu pred dva leva veržen 20. grudna l. 107.

2. Torek. Praznik. Darovanje Jezusa Kristusa in očiševanje Marije Device Matere Božje ali Svečnica.

3. Sreda. Sv. Blaž, škof v Sebestu na Armenkem, sprič., je bil l. 316 ob glavo djan.

4. Četertek. Sv. Andrej Korzín, škof fezulanski, spozn., je bil iz plemenite Korzinske rodovine v Florencu na Laškem; njegovi starši, ki so bili v prvo brez otrok, so prvega sinka, če ga jim Bog podeli, obljubili Mariji Devici klečé pred njeno čudodelno podobo v karmelitovski cerkvi. Prošnja je bila uslišana. Ko se rojstvo Mariji Devici obljubljenega deteta približa, se je materi Peregrini sanjalo, da je povila volka. Vsa prestrašena k Mariji Devici zdihovaje je vidila tega volka v karmelitovski cerkev bežati, kjer se je v belo jagnje spremenil. Dan po tem sanju — praznik sv. Andreja aposteljna — je rojeno dete, kateremu so pri sv. kerstu dali ime Andrej. To pavorojeno svoje dete so starši preserčno ljubili, in ko nekoliko odraste, so mu marsikake napake iz prevelike ljubezni pregledovali. Andrejček in potem Andrej je bil svojeglaven, termast, jezičen, nepokoren, togoten, prepirljiv, le prerad je v slabe tovaršije zahajal; edino veselje mu je bilo orožje in lov, molitev in cerkev pa mu je merzela. Zavoljo njega je bil vsak dan prepir v hiši. Lepega opominjevanja in svarjenja pobožnih staršev 15letni mladeneč ni nič več poslušal.

Nek večer ga njegova mati v sveti jezi ostro prime, rekoč, da je on tisti volk, ki se ji je sanjalo od njega! Te besede mladeneča presunijo, toraj bliže stopi k materi, rekoč: „Mati, kaj pravite? da sem volk!“ Mati mu pove svoje nekdanje sanje, pa tudi, da sta ga (oče in mati) od Boga z molitvijo sprosila in Mariji Devici pred njeno podobo v karmelitovski cerkvi darovala in v last dala. To Andreja takó pretrese, da ne more vso noč nič zaspati. Zjutraj zgodaj mladeneč vstane, gre v karmelitovsko cerkev, poklekne pred podobo Matere Božje,

ter Marijo zdihovaje prosi, naj nje Sin Jezus Kristus po njeni mogočzi priprošnji spremeni zgrabljivega volka v krotko jagnje. Ob devetih gre v samostan in klečé prosi provincijala Hieronima, naj bi ga sprejel v red karmelitov. Provincijal se mladeneču imenitnega stanú silno čudi, da hoče biti karmelit, ker je mehkega in zloznega življenja vajen; toraj ga vpraša: „Kdo ti je dal to misel?“ Odgovoril je: „Gospod in moji starši, ki so me Mariji Devici obljubili.“ Provincijal mu reče: „Pojdi v cerkev, kmalo boš dobil odgovor.“

Provincijal se posvetuje s tovarši, in pošlje po njegove starše. Starši pridejo v cerkev, in vidijo svojega sina klečati pred podobo Matere Božje. Mati stopi k njemu, ter ga objame, rekoč: „Spreljubi moj sin! glej, zdaj si postal iz volka krotko jagnje“. Tudi provincijal pride z drugimi očeti v cerkev. Sin in starši ponižno prosijo očete, naj ga sprejmejo v svojo družbo. Ko je bil Andrej sprejet od vsih očetov, se njegovi starši obernejo k podobi Matere Božje, rekoč: „Glej, o prečastita Devica! naša obljuba je zdaj rešena; tebi v roke izročimo svojega sina. Ti bodi njegova mati, njegova vodnica, njegova pomočnica!“

V samostanu je bil Andrej nekoliko časa vratár, pa je tudi v kuhinji pomagal in očetom pri mizi stregel; bilo ga je sama ponižnost, pohlevnost in postrežljivost; v molitvi, zlasti pred podobo Matere Božje, je bil ves zamaknjen. Njegovi viši kmalo spoznajo njegove lepe zmožnosti, toraj ga dajo študirat v Pariz, kjer je dosegel dohtarsko čast. Vernil se je v domačijo, in bil je zvoljen prednik svojega reda v Etruriji na Toškanskem.

Fezulanska cerkev si po smerti svojega višega pastirja njega izvoli škofa. Ponižni Andrej se te visoke službe nevrednega šteje, zbeži iz samostana, in se skrije; deček pa, ki še ni znal govoriti, po čudeži dobi glas, in ga izdá; najdejo ga zunaj mesta. Andrej se noče še dalje ustavljati volji Božji, bil je tedaj posvečen fezulanski škof, ki je z nebeško modrostjo vladal svojo škofijo. Bil je oče ubogim in sirotam, mož stanovitne molitve in zatajevanja samega sebe, poseben častivec Matere Božje, tudi je imel preroškega duhá. Zavoljo njegovih lepih čednost so ga vsi kot svetnika spoštovali in častili.

Papež Urban V ga je poslal v Bononijo, da bi puntarje pomiril. S prvega so ga vsi sovražili in mu še celo po življenji stregli; on pa jih je z razumnostjo in krotkostjo utolažil. Po narejenem miru se je vernil v svojo škofijo, ktero je do svoje sive starosti sveto vladal. Božični večer pred prvo sveto mašo se mu prikaže Devica Marija, ter mu oznani, da pojde v praznik svetih treh Kraljev iz solzne doline v boljše življenje.

Kmaló po tem zbolí, in v Gospodu zaspi v 71. l. svojih dni 6. prosinca 1373.

Keršanski starši! ne pregledujte otrokom, če tudi še majhnim, iz prevelike ljubezni njih svojeglavnosti in družih napák, da ne bote izrejali volkov, ki se brez posebnega čudeža Božjega ne spremené v krotke jagnjeta, kakor se je spremenil sv. Andrej Korzín.

5. **Petek.** Sv. *Agata*, dev. in spríč., je bila v prvi polovici 3. stoletja na Sicilijanskem mučena in umorjena.

6. **Sabota.** Sv. *Doroteja* ali *Rotija* (Dora), dev. in spríč., je bila v Cezareji na Kapodoškem pezana, mučena in poslednjič ob glavo djana.

Za sveto leto.

Okrožno pismo našega svetega Očeta po Božji previdnosti Papeža Pija IX do vsih patrijarhov, pervakov, vikših škofov, škofov in družih predstojnikov zedinjenih po milosti in občenjem z apostoljskim Stolom, in do vsih vernikov.

(Dalje.)

Sveti Oče nadalje obširno razpisujejo odpustek sv. leta za mesto Rim in za vesoljni svet. Za pridobljenje odpustka velikega sv. leta je treba vredno opraviti spoved in sv. Obhajilo, pa določene cerkve obiskati. V Rimu so določene za obiskovanje cerkve: ss. Petra in Pavla, sv. Janeza v Luteranu in Marije Device Snežnice. Zunaj Rima po svetu pa se gre molit v stoljno ali v glavno in še v tri druge cerkve tistega mesta ali kraja, in sicer ktere odločijo škof, ali njih namestnik, ali pa drugi višji po njih pooblastenji. Obiskati se morajo te cerkve pet najstkrat v svätém letu, ali zaporedoma 15 dni, ali pa kakor čas dopusti, vendar pa tako, da vsak vse 4 odločene cerkve obiše v enem dnevu, to je, od zore do mraka. Moli se pa pri obiskovanji cerkvá za blagor in povišanje sv. matere katoliške Cerkve in apostoljskega Prestola, za zatrenje krivoverstev, in za spreobrnjenje vsih zmotenih, za mir in edinstv vsega keršanskega ljudstva, in v namen sv. Očeta. Tudi odpustek velikega sv. leta se smé za duše v vicah obrniti.

Popotniki po morji ali po suhem se zamorejo dobrot velikega svetega leta vdeležiti, ako povernivši se domú, ali pa na kakem drugem kraju (kjer delj časa ostane o) spolnijo omenjene dolžnosti in obišejo tolikrat stoljno, glavno ali farno cerkev. Redovnicam in drugim ženskim osebam po njih samostanih, pušavnikom, jetnikom, bolnikom, ali drugim s kakoršnim koli zadržkom — zamorejo škofje names o obiskovanja cerkve kaj drugega naložiti. Za otroke, ki niso še pervega sv. Obhajila opravili, zamorejo škofje tudi redovne prelate in predstojnike, ali previdne spovednike pooblastiti, da malim namesto obiskovanj in Obhajila kake druge po božne dela morejo naložiti.

Enako se zamore zmanjšati število obiskovanj korarstvom, marsikterim duhovskim družbam, bratovščinam, vseučilišem, vstavom, ki obiskovanja cerkve opravljajo skupno v procesijah.

Posebne milosti so podeljene tudi zarad spovedi in odveze od grehov in raznih duhovnih kazen. Redovnice in novicinj se zamorejo za sveto leto izvoliti kterega koli drugega za redovnice od njih škofa poterjenega spovednika, redovniki tudi neredovnika spovednika, Vsak spovednik za sveto leto ima oblast odvezati od mnogih sicer papežu, škofu ali drugim vikšim prideržanih grehov, kazen in storjenih obljub. Le nekaj malo primer-

ljejev ostane tudi v svetem letu višjim prideržanih, n. pr. obljuba vedne čistosti, pristopa v red itd.

(Konec prih.)

Lušarska gora.

(Spisuje Val. Gasperšič.)

VIII.

Per aver pace.

Dante.

Stoječi na Lušarski gori ter na Koroškem ne moremo pozornosti odtegniti dragotini avstrijske krone, imenitni in lepi tej deželi, v kateri katoliška Cerkev ima zveste vernike, zgodovina slavne osebnosti, in v kateri je nrava Božja z bogato roko krasote v vsi obilnosti delila; kjer visoke gore velikoleten sneg in léd pokriva; kjer se dvigujejo mični homci, se razširjajo zelene doline od bistrih potokov prešumljavane; kjer stare široke ceste sklepajo terge in mesta. Ozirajmo se toraj v bližinjo in daljavo. Kaj nam imenitnega dežela kaže? Vidili bomo vstanovljene rokotvore umetnosti, k kateri je Bog človeku zmožnosti dal; vidili samostane, ki večí del pripadajo že v zgodovino, kakor je Osijski, Kerški, Vintrigski, ktere so nemški in francoški mnihi s sveto vero vred vstanovi, blagovito za duše delali, k omiki in blagostanju ljudstvo povzdignili. Vidili bomo po višavah stare gradove, nekdanj s plemenitimi rodovinami naseljene, zdaj pa zapušene razvaline, ki nas učé, kako hitro krasota mine, in kako naglo se zgubi v černo noč preteklosti vse, kar koli zemlja nosi.

So vergehen des Lebens Herrlichkeiten,
So vergeht das Traumbild eitler Macht,
So vergeht im langen Lauf der Zeiten,
Was die Erde trägt, in öde Nacht.

Pri tej priliki se spominjamo starega gradú Moosburga, ne daleč od Celovca proti št.-Vidu, v katerem je stala zibela cesarja Arnulfa, poslednjega koroške rodovine v IX stoletju. Akeravno na slovenski zemlji rojen, Slovencem ni bil prijatelj (kakoršnih zgubljenih Slovencev imamo še zmeraj odveč). Spominjamo se na Škarbino, visoke skale poleg Drave, skor tri ure od Celovca. Na tej pečini je stal pred osem stoletji grad Prašnica, v katerem je živela sv. Hildegarda, žena grofa Albojina, divjega in surovega moža, kakor so bili takrat časi. Bila je kaj posebno bogaboječa gospa, ali njena čednost se je morala poterditi kakor zlato v ognji.

Hudo hudo jo je bil brat njenega moža obrekel in očernil po hudobni ženski Lupi kakor nezvesto. Strahotno je divjal Albojin nad njo, pridši neki dan s popotvanja domú. Njo in njeno bogoljubno keršenico je bil skoz okno pahnil. Bog pa se je potegnul za nedolžnost ter je s čudežem obé ohranil; angeli so ju na rokah nosili, da nobena ni terpela škode. Hudobno Lupo pa, ki se je bila zarotila, da naj okamni, ako Hildegarda ni bila nezvesta, so res okamnjeno našli.

Albojin spozna šibo Božjo, zabolí ga njegova terdovratnost in začne pokoro delati. Obiskal je Rim, slovečo Kompostelo, Božjo pot sv. Jakopa na Španjskem, in Sveto deželo. Spokoren, pa slep domú pride, in Hildegarda ga ljubeznjivo sprejme, zdihuje k nebu in moli, roke mu na glavo položi in -- slepi mož zopet lepoto svetá zagleda. — Od skale Škarbine pa se vidi cerkvica v Mohlici (Möchling), ktero je Albojin vstanovil in kjer je bil tudi pokopan, ter je po dolgem potovanji, ostri pokori, mnogih telesnih težavah in dušnih bitkostih mir dosegel — per aver pace.

K a č a.

Versko-zgodovinska razprava. *)

„Kača pa je bila naj bolj zvita med vsemi živalmi, ktere je Gospod Bog vstvaril na zemlji. Gen. III. 1.

In reče Bog kači: „Ker si to storila, si prokleta med vsemi živalmi na zemlji.“ Gen. III. 14.

Nekdaj niso po šolah toliko podučevali v natoroznanskih ali naravoslovskih vedah, kakor sedanji čas, ko že abecedni šolarčki morajo toliko poznavati trojno kraljestvo prirode, kolikor v prešnjih časih gimnazijalci niso o njem vedili. Ne grajamo prizadetja za razširjanje znanstva; želimo pa serčno, da s spoznanjem stvari naj se tudi mogočnost in modrost Stvarnikova bolj spoznava, ter ljubezen do njega vnema. Pa ravno tu dandanašnji naravoslovci radi preradi zabredejo, ter v svojih knjigah preziravno govoré o veri, in včasih celo zasmehljivo. Sloveči Nemeč A. Humboldt, ki je tako učeno in lepo popisal stvarjenje v svoji knjigi „Kosmos“, vendar ne omenja nič stvarnika nebes in zemlje. Še manje storé v tem „učenjaki“ nižje verste, mislé, ako nekaj červov in žabic bolj natanko poznajo, jim je že dopuščeno o svojem bližnjem in o sveti veri govoriti kakor farizeju v evangeliju: „Bog, zahvalim te, da nisem kakor drugi ljudje“ (Luk. 18). Take verste „učenjaki“ vrivajo tudi prostim ljudém svojo dozdevno učenost ter bi jih radi preslepili in ob vero na čeznatorne moči pripravili. Ako že Bogá tajijo, sej so mu že to čast odrekli, da ga ne pišejo več z veliko čerko, nego z malim „b“, še veliko bolj se iz hudiča norčujejo, ter naravnost govoré, da je od duhovnov izmišljen in da ga ni. Očak brezvercev Voltaire pravi: „Napredek omike nam je to dobro storil, da hudiča ni več, nego je le bitje nepomenljivo, brezškodljivo. (Na smertni postelji se ga je pa vender ravno Voltér tako bal, da noben umirajoč ne bolj.) Priznati moramo, da večina prikazni (tedaj vender ne vse?), ktere cerkev njemu pripisuje, so le izvir naravnih zakonov. Kakor so ga v temnem in lahkovernem srednjem veku černili, tako ni zdaj za drugo rabo, kakor za strašilo starim babicam in malim otrokom.“ — Pervo, kar je satan želel, je dosegel, da je strah pred njim iz mnogih serc izpulil, in taji, češ, da ga ni. Kdor je pa hudiča zatajil, on taji keršansko vero. Kdor pa drugač misli, kakor nas uči sveta vera, tak je krivoverec. Kdor se ž njim norčuje, se tudi posmehuje cerkvi, ki je toliko obredov in protidemonskih blagoslovil odobrila in ustanovila. Kdor hudobni vpljiv satana do ljudi in stvarí zanikuje, tak mora celo človeštvo obdolžiti šesttiscletne zmote, mora stergati vse liste človeške zgodovine, mora nad vsem dvomiti.

Vselej so se bali verni ljudje satana in so imeli ga za resnično, osebno, strašno bitje, ne pa ko zmišljeno mitično stvar, ali alegorijo, kakor brezverci dandane. Posebno pa se mnogim, tudi sicer vernim kristjanom kača, v ktere podobi se je bil satan pervim starišem v raji prikazal, zdi samo prilika ali alegorija, ter basen. Ali to je velika zmota. Že to, da je kača satanu od starodavnih časov priljubljena žival, in da se je dal častiti v tej podobi od vsih, tudi naj bolj omikanih narodov starega veka, je resnična pa strašna prikazen, ktera nam poterjuje razodenje Božje, da je satan res osebno bitje. Že David pravi: „Vsi bogovi (maliki) ajdov so hudiči“ (psalm 95, 5). **) Sv. Duh, ki ne more go-

ljufati, imenuje vladarja kraljestva teme: zmaja ali drakona, kačo, jastreba, leva, zvér, morivca od početka itd., kajti satan ima vse slabe lastnosti imenovanih živali, posebno pa od zmaja in kače.

Zmaj, kakor ga popisuje sv. pismo in kakor o njem govoré sporočila vsih ljudstev, pomenja strašansko žival, veliko, ostudno, grozno zverino, ki je živela na suhem in v vodi in po močvirjih. Ta golazen je imela velikanske peruti (bolje rečeno razpete mreže, kakor netopirji), z životom krokodilovim ali velikega kušarja, z vratom dolgim kakor kača, da je plavajoč v vodi ga zvil kakor labod v podobi S; glavo plošnjato z velikim širokim žrelom, nasajenim z več verstami ostrih jeklenih zobov, kervavin in bliskovimi očmi, strah vsega stvarjenja. Pod to podobo drakona (lintverna, zmaja) naba-jamo satana večkrat v zgodovini in v legendah svetnikov, kajti prvi oznanovalci sv. vere Kristusove so mnogokrat bili prisiljeni se vojskovati o svojem prihodu med pogane s kakim zmajem, ali enako grozno zverino. Tako je že vsim znana legenda o sv. Jurju, ki je zmaja ubil, kar živo popisuje in speva slavni hervatski pesnik Kačić v pesni o sv. Jurju:

Veseli se Bosno zemlja ravna,
Kojano si na glasu od davna:
Eto tebi lépo pramaletje (spomlad),
S prameletjem Jurjev danak idje.

Buduć Jure roda viteškoga,
On pogubi *) zmaja ognjenoga,
V Libji kod Širene grada,
Grad izbavi od velika jada.

Tu duboko jezero biaeše,
Zmaj nemili v njem prebivaše,
Ter junake ždere oružane,
I još dobre konje osedlane.

Pram (proti) njime Jure vojevoda
Neuzmičući junačkoga hoda;
Na zelenku konju dobro svomu
Puščajući sreberne dizdame (berzde).

Pak poviknu: Jezus i Maria!
Bojuim kopjem zmaja udaria,
Pak je svilen pojas (pas) odpasao;
Oko(l) vrata tu zmaja zvezao.

Tada Jure sablju povadio:
Ljutu zmaju glavo odsikao:
Kralj ga vodi v svoje dvorove,
Da mu dade velike darove.

Ali dara Jure nehtiaše;
Nego kralju tiho besedjaše:
Neću tvomu daru nijednomu,
Već zahvali Bogu velikomu,

ske službene opravila, da bi Bogu čast jemal, sebe na Božje mesto postavljajal. Strašanske morije, ki so se godile in se godé z darovanjem ljudi pri tako imenovanih malikovavskih službah božjih, ostudna nečistost in razne sleparstva pri teh opraviilih zadostno pričajo, da hudič je bil od začetka z malikovavstvom združen. To ravno poterjujejo besede sv. pisma: „Vsi bogovi nejevernikov so hudobni duhovi“. Satan človeka sovraži; zato človeka na vso moč terpinči, zapeljuje itd., ter mu na tem in še zlasti na unem svetu hudega prizadene, kolikor največ more.

*) Pogubi, izbavi, biaeše, prebivaše, priviknu, udariu, obori itd. — to je polpretekli čas (imperfekt), ki ga v slovenskem narečji nimamo.

*) Posneto veči del po knjigi: Gaume: „Die Lehre vom heiligen Geist“, I. knjiga 23. in 24. kapitel.

**) Hudobni duhovi se dajo v malikih častiti po božje, dasiravno nimajo moči Božje. Satan se prikriva v malikovav-

Koji te je od zla uklonio,
I paklenog zmaja izbavio:
I obori (poderl) sve idole stare,
Ter mi gradi cerkve i altare.

(Cela pesem ima 58 odstavkov; tu sem postavil le glavni zapopadek pesmi v tih 8 štrofah). Pa še od mnogo drugih svetnikov se bere, kako so se vojskovali z zmajem ali kako veliko kačo, kakor se morajo še dandanes boriti misijonarji v nekih krajih Afrike, kjer še častijo žive kače ko bogove. (Glej bolj spodej). — Bili so že „učenjaki“, ki so se tem „pripovestim“ posmehovali, češ, saj zmaja nikolj na svetu ni bilo. Pa novejšje geološke preiskave in najdbe vse do dlake potrjujejo o takih strašanskih pošastih, ki so nekdanj živele, sedaj pa se le okamnine njih dobivajo, kakor je megalos auras (veliki kušar), ihtyos auras, pterodaktylus (leteči kušar), posebno pa hydrarchus (knez voda), čigar okostje je do 120 čevljev dolgo.

(Dalje sledi.)

Sreto leto na svetnjah.

(Spisal Jan. Parapat.)

Brez cerkve in papežev bila bi Evropa davnej že plen despotov in mongolska pustinja. Tako nekako se je izrazil sloveč nekatoličan. Kolikokrat se očita katoliški cerkvi, da overa omiko, vednost in umetnost! In vendar kaj bi vedeli in znali sedanji učenjaki brez zaničevanih katoliških redovnikov, ki so nabirali, v tihih celicah prepisavali in tako oteli silovitosti Germanov in družih lomastov pismene umotvore gerške in latinske, katerih sedaj isti narodi ne morejo zadosti preslaviti! Čemu bi se čudil ves omikani svet, da niso katoliške vere predniki, zlasti rimski poglavarji, toliko stoletij gojili raznih umetnosti! Res da, rimski papeži so bili in so še v pravem pomenu mecenii lepim znanostim in umetnijam. Tudi drugi mogočnjaki po Italiji in drugod so sicer marsikaj storili v tem oziru. Ali Kristusovi namestniki daleč prekosé vse: večni Rim je bil in ostane vojaško skladišče, velikansk hram divnih umotvorov in živo in jasno priča, da Božji namestnik na zemlji ne kuje duhov v železje, temveč da jih z vsemi sredstvi slikarstva, kiparstva in stavbarstva blaži in povzdiguje k oni večni lepoti, ki je tukaj sicer nedosegljiva, s katero se pa združimo, kedar dospemo k viru njenemu, k Bogu.

Cerkveni poglavarji pa pri odgojevanji imenovanih glavnih umetnij niso prezirali manjših svojih sestic, ki drugod pogostoma v kotu stojé, krepko so podpirali med drugimi, da brez dolgih ovinkov prestopimo k svojemu predmetu, umetnost pri nekdanjih Gerkih in tudi Rimljanih jako doveršenega rezbarstva svetinj in novcev. Po pravici papeške svetinje in njih denarji slové zaradi krasote urezovanja in čudovite mnogoverstnosti in različnosti predstavljanj slik. Njih novci imajo na prvi strani — avers — navadno dopersno podobo papeževo ali gerb njegov, na sedisvakantnih denarjih pa gerb kardinala komornika, druga stran — revers — kaže skoraj za vsako leto drugačno sliko, in to ne samo na škudih ali piastrih, ampak tudi na pol-, četertpiastrih in še manjših novcih. Té totikanj različne podobice izhajajo iz ogromne, ta in uni svet obsegajoče fantazije in oblasti katoliške cerkve, in predstavljajo v umetniški obliki razne zgodbe iz sv. pisma stare in nove zaveze, podobe nekterih svetnikov, zlasti pogostoma sv. Petra in Pavla, alegorične slike, kakor pelikana, ki s svojo kervjo hrani mladiče, Kristusa, ki papežu ključé izro-

čuje, cerkev v ženski osebi, deržečo nebeške ključé, kazajočo s perstom tempelj, slednjič poslopja, n. pr. cerkve sv. Petra, sv. Lorenca, sv. Jeronima, obeliske itd. Ko se pri novcih družih dežel letniki razločujejo po večem samo po letnicah, slike pa iste ostajajo, spremenjajo se te na papeževih denarjih skoraj da sleherno leto ter pričajo bogato domišljijo rimskih umetnikov, ob enem pa tudi neumorno darežljivost vesoljne cerkve poglavarjev, ki so hoteli, da njih novci niso samo srebernjaki, ampak tudi umotvori, katerim se bode čudil poznejši svet.

(Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Zarad posebej zapovedane molitve „pro eligendo secundum voluntatem Dei episcopo Lab.“ so bili vstali večstranski dvomi in vprašanja, ker po nekterih cerkvah se je molilo, po družih pa se je bilo že opustilo. Prečastiti mestni gosp. fajmošter in dekan J. Zupan so torej ob novem letu pred drugimi mestnimi čč. gg. župniki in duhovnimi pastirji sprožili pogovor, da je potrebna edinost, in kako naj bi se dotični dvomi odpravili, ter so to reč bolj na tanko razložili. Vsi so se prepričali, da molitev je bila po cerkvenih postavah zapovedana od papeža in od premilostnega gospoda škofa, da je torej dolžnost jo opravljati. Ves ta dogovor je bil premilostnemu škofu naznanjen, kateri so odgovorili, da od Njih zapovedana molitev ni bila nobenkrat preklicana, in da so sami vsakemu duhovnu, ki jih je za to vprašal, odgovorili, da molitev je iz Rima zapovedana. — To je tedaj jasno, in gotovo je molitev toliko bolj neogibna, kolikor silniši je ravno dandanašnji potreba, da sv. Cerkev dobiva take viši pastirje, za kakoršnega mil. škof v razpisovanji molitve moliti priporočujejo (gl. spodej) in ker naše edino orožje so tako rekoč le še molitve in prošnje k Bogu.

Dogodbe ob kratkem povzete te zadeve so pa naslednje. Sv. Oče Pij IX so bili uslišali prošnjo našega visokočastitega škofa, da naj smejo škofijsko breme odložiti (30. sept. 1872); pristavili so pa, da odstopivši milostni škof ostanejo v svojih pravicah, dokler ne bode naslednik izvoljen (epist. nuntii apost., 3. nov. 1872). Cerkvene postave pa zapovedujejo, kadar je škofov sedež s smertjo višega pastirja izpraznjen, da se morajo očitne molitve opravljati za volitev novega škofa po volji Božji. In za to skerbeti ima v. č. stoljni kapitel. (Caerem. episc. XXXVIII, 27.) Ker so pa nekteri dvomili, če ta postava tudi tukaj veljá, je p. n. stoljni kapitel ljubljanski poprašal pri apostoljskem poročniku na Dunaju (25. pros. 1873), le-tá pa nevtogoma v Rimu: če naj se molitve razpišejo, ali ne? In iz Rima je prišel odgovor (od 8. sveč. 1873), da naj se molitve razpišejo.

V tem pomenu je zdajci prišlo pismo od apostolskega poslanca do mil. škofa, kateri so 20. sveč. 1873 molitve razpisali. Rekli so v zadevnem razpisu:

„Njih Svetost Pij IX, poglavar katoliške Cerkve, so v znani dobrotljivosti in ljubezni blagovolili uslišati mojo preponižno prošnjo, da bi mi odvzeli škofovsko službo, vendar pa z naročilom (Anordnung), da do izvolitve novega Ljubljanskega škofa po navadnem potu nadalje vladam Ljubljansko škofijo. Ker je tedaj škofijski sedež Ljubljanske škofije izpraznjen, naj primerno cerkvenim ukazom vsi katoliški verniki Ljubljanske škofije prav gorečo in priserčno molitev opravljajo k nebeškemu Očetu, da bi Ljubljanska škofija dobila takega duhovnega višega pastirja, kateri bi, napolnjen z nebeško močjo, v duhu Kristusovem sebi izročeno službo

tako opravljal, da bi poslednjo uro svojega življenja s polno zanesljivostjo k večnemu Sodniku mogel reči: „Oče, nobenega tih, ktere si mi izročil, nisem zgubil, temuč vse sem v Tvojem Imenu ohranil za večno življenje“. Vsako nedeljo in praznik naj se torej s prižnice in popoldan pri litanijah glasno moli naslednja molitev:

Molimo.

S ponižnim srcem te prosimo, o Bog! dodeli po svoji neskončni milosti in dobroti naši škofiji tacega škofa, kteri bo s tvojim sv. Duhom napolnjen v ljubezni in serčnosti skerbel za svojo čedo, in ji z besedo in z djanjem kazal pot v večno življenje. Po Jezusu Kristusu itd.

Očenaš. — Češena Marija.

Na Nemškem delajo že z vsim „švindeln“. Bizmark, kakor je čutiti, bi rad nekacega nemško-katoliškega papeža, kteri bi ne bil Kristusov namestnik, ampak nekak nov Luter, ponižen sluga novega lažiliberalizma, ki bi pasel odpadnike od katol. vere z Bizmarkovimi paragrafi. „Börsenzeitung“ pravi, da je dosti „velika Nemčija, da spravi stroške za blišč kacega papeža“, in če se izvoli „Nemčiji nevšeč papež, se bode na Nemškem ustanovila katoliška cerkev, nenavezana na Rim“, od Italije nesprijet papež pa da si bode moral „drugej iskati sedeža“. Tako si osnove delajo za katol. Cerkev ljudje, ki ne vedó, ne kdo je papež, in ne kdo je katoliška Cerkev. K sreči pa ne sv. Duh in ne verni katoličani, kadar bode treba novega papeža voliti, ne bodo prašali ne Bizmarka (ki ga utegnejo takrat že červi grizti) in ne laških ministrov, koga da naj volijo za postavnega namestnika Kristusovega.

Tudi Andraši, kakor pišejo, bi bil na prizadevanje Bizmarkovo v Rimu naznanil, da bi ne mogel priznati prihodnjega papeža, ako bi se pri volitvi ne spolnovele dosedanje volitvene šege (tradicionalne formalnosti). Toda vladajoči papež lahko prenaredi po potrebah časa volitvene vravnave in šege za svojega naslednika. Andraši bi lahko vedil, da Pij VI in Pij VII sta bila izvoljena brez navadnih zgodovinskih šeg in svet ni pomišljeval ju sprejeti; tako tudi ne bode pomišljeval priznati prihodnjega papeža, izvoljenega od dveh tretjin kardinalov, bodi si volitev v kakoršni koli okolišini, kakor se piše iz Nemškega v „Unità“.

Po več hohenzollernskih krajih, naznanuje isti dopis, se je une dni trosila knjižura zoper sv. Prestol in papeževo nezmotljivost. Potuhnjeno je pritisnjen knjižuri naslov: „Govori škofa Strossmajerja na Vatikanškem zboru zoper nezmotljivost“. Ta sovražna goljufija, boje pisana od kacega novega protestanta, je bila na prvo odkrita po msgr. Hefelé u, ki je v imenu svojega tovarša hitro protestiral zoper to sleparijo. Škof Strossmajer, ko je ta pripetljaj zvedil, je trosivcem te knjižure poslal vterjeno in serčno oporeko.

Kerščanski vojak.

Nedavno je hodil po čakavnici na kolodvoru v Masiliji (Marseilles) francosk stotnik. Bilo je tam tudi veliko družih popotnikov, med njimi katolišk škof. Mladi častnik prečastitega škofa zagleda, mu gre prijazno naproti, ga pozdravi, poklekne, da bi škofov perstan poljubil (kakor je tam navada) in ga prosi blagoslova. Vse to se zgodi priprosto in tako priserčno, da so se škof čudili. Bili so pa tam tudi ljudje drugačnega kopita. Zaničevanje in mermranje nastane zoper poštenega vojaka. Častnik vstane zahvalit se škofu, sliši pa govoriti: „Tako obnašanje je nedostojno... tega si zapomnimo... naznanili ga bomo polkovniku“. „Ne potrebu-

jete daleč iti“, odgovori vojak, proti njim se obrnivši; „jest sem polkovnik“. Oficir je bil ravnokar za polkovnika imenovan in na poti prevzet vodstvo svojega polka (regimenta).

Kdor Boga naravnost ali pa po Njegovih namestnikih pred ljudmi spozná in časti, tega tudi Bog ne zapusti. (Pilger.)

Razgled po svetu.

V srenjski hiši v Rimu se je tarnalo, kako so dečki velik del spačeni: tako so javkali tudi liberalni časnikarji, ki pa učijo puntanje zoper papeža in duhovstvo, ter so grajali nepokoršino učencev do učnikov, rokodelskih fantov do njih mojstrov. (Morebiti bi vedila tudi „Laib. Schulztg.“ kaj enacega povedati, ko bi ji le ne bilo treba pri tem vesti izpraševati? Kaj?) Sloveč profesor v Torinu je v enem liberalnih listov povedal nektere vzroke, zakaj in od kod se nedolžna mladina obojega spola okužuje, namreč: 1. mladina veči del ni spremljana gredé v šolo in iz šole; 2. gerde spake, figure, nesramne, pohujšljive podobšine, na kakoršne se pri vsaki stopinji naletí, in ki je ostra dolžnost gospóske mesto tacih gerdob: j očistiti. (Že večkrat, in zopet ravno une dni so ljudje tožili, da tudi Ljubljana ni čista brez tacih reči. Ako bodemo take spake pred katoličani po imenu grajali, lastnikom morebiti ne bode v korist; pripripišejo pa naj sami sebi! Občinska čednost je več kakor pa samopridnost barantavska); 3. povodenj pohujšljivih bukev in kužljivih romanov, ki pridejo dostikrat mladini v roke (tako imenovane „leihbiblioteke“ pajejo pogosto smertnih škorpionov za ubogo mladino!); 4. tolike razglasovane spo ike, ki se obrnavajo po porotah, in bi bilo dobro, da bi odrašenim, kaj pa še le mladini skrite ostale. Gotovo jo je liberalni profesor zadel, toda pozabil je nektere reči. „Unità“ 2). pros. imenuje le eno, ki je perva, namreč: duh brezbožnosti, ki se obširno trosi na vse strani in ki z višave puhti v nižave z neogiblјivim prevračanjem vsega družbinstva; ako se odstranjuje strah Božji, potlej šola ne odgoja, ampak pači!

Jutrovo vprašanje. Že davno se zamotuje in temni na Jutrovem in bati se je kake hude ure za — kristjane. Ako bodo kje v Evropi Turčina pritisnili ali tudi le posamezno kje vojsko z njim začeli, kdo bo varoval tisočero kristjanov po obširni Aziji zoper mohamedansko prenapetost? Gorjé zapušenim revežem zlasti sedanji čas, ko imajo katoličani tudi po Evropi toliko mavtarskih sovražnikov, ki vernega katoličanstva nič manj ne sovražijo kakor fanatiški Turk. Ako Bizmark svoje domačine iz Nemčije preganja, jih po ječah tri-noži: bo mar tuje katoličane branil? Kdor je bral preteklet leta „Danico“, gotovo pomni, kako so delali Druzi in Turki l. 1860 s katoličani po Damasku in drugod.

Odkar so turčini v Podgorici Černogorce klali (pred nekterimi tedni), turčinstvo pa odbija pravico Černogorcem, kakor pravijo, se oblaki zgoščujejo po unih krajih kakor pred hudo uro. Pravijo, da je v Carigrad prišel parobrod, ki bode odpeljal domu kacih 2000 ondotnih Černogorcev, kajti v Cetinju se boje glasí že vojna tromba. Bizmark mora tako povsod svoj nos imeti in iz Berlina je torej dobil pruski konzul v Skadru povelje, da naj se podá v Cetinj in na uho vleče, kaj se tam godí. Nočemo pretresovati tega, če je pruski politiki mnogo skerbi za to, da bi se Jugosloveni opomogli; naj to prevdarjajo oni, ki Bizmarkovo preganjavsko politiko tudi pri nas širijo. Černa gora se za-

naša na rusko prijateljstvo; sama s svojimi 25.000 možmi in 24 kanoni bi se pri svoji vgodni legi morebiti mogla rovati s turško silo, opravila bi vender težko kaj. Ako se Črna gora zedini s Srbijo (ki boje more na noge spraviti čez poldrugi sto tisuč mož s 180 topovi), pa z Rumunijo (čez 130.000 vojaki in 288 topovi); bila bi to nevarna moč za Turčijo, če tudi ni še tako dognana, kakor mnogi mislijo in pišejo. Ponaša se boje skoro s pol milijonom vojne in z blizo 300 velikimi topovi.

Toda v primérlejšu kake vojske je naj neogibniši potreba, ki jo zahteva tudi človekoljubje, ako komu ni za keršanstvo mar, da se od evropejskih vlad pošlje vojno brodovje v obilnem številu na Jutrovo s tolikim številom vojaštva, da so po vsih krajih kristjanje zavarovani. Brez take previdnosti se je bati, da se v primérlejšu kake vojske s Turkom ponovi strašno klanje, kakor je bilo l. 1860 po jutrovih mestih. S kervjo kristjanov na Jutrovem v Evropi kaj namerjati, bilo bi trinoško delo.

Carigrad. Kar smo pred kaj časom poročali *), se ni nič za Bulgare posebno znamenitega prigodilo. Rusi še vedno vse žilje napenjajo, da bi nagnjenost Bulgarov k katoliški Cerkvi zadušili in zaterli. Kterih pripomočkov se v ta namen poprijemajo, kaže naslednje pisanje iz Carigrada. Ker novospoobnjenemu škofu, milgosp. Nilos-u, nikakor niso hotli dovoliti v Macedonijo se vrniti, je sprejel povabilo čast. o. Galaberta, da naj ostane en teden v Adrianopeljnu. Previden s priporočilnim pisanjem katol. bulgarskega škofa milgosp. Rafaela Popof-a do adrianopeljskega poglavarja, je zapustil Carigrad na skrivnem 6. majnika. V Adrianopeljnu so ga z veliko ljubeznijo in prijaznostjo sprejeli njegovi sovérniki in tudi turški poglavar. Pismo se glasi:

„V nedeljo, 10. majnika, je imel milgosp. Nilos v bulgarsko-zedinjeni cerkvi Kirišanski pontifikalno mašo. Nekaj dni pozneje, 23. 11. majnika, o katerem dnevu jutrovci obhajajo praznik ss. Cirila in Metoda, je blagoslovil novo, tema svetnikoma posvečeno kapelo, ktero so očetje vstajenja (resurekcionisti) v Adrijanopeljnu za svoje šole sozidali. 31. majnika, na jutrovske binkoštno nedeljo, je zopet pontificiral v Kirišani in naslednji dan v bulgarsko-zedinjeni kapeli v Kaiku. 11. rožnika poslednjič je pel na povabilo o. konventuala, kteremu je v Adrijanopeljnu izročeno duhovno pastirstvo Latincev, veliko mašo v kapeli vasi Karagaht, ker tukaj je poleti naj več katoličanov iz Adrijanopeljna. Zdaj milgosp. Nilos še zmeraj stanuje v tem mestu, vedno preganjan in nadlegovan od ruskih poslancev. Eden poslancev ga je večkrat v Adrijanopeljnu poiskal, da bi ga poskusil podkupiti. Milgosp. Nilos ima v Rustšuku hišo, na kateri je pa še več tisuč frankov dolgá; zdaj stanuje v tej hiši ruski konzul Mašnin, tisti, ki je že v Carigradu večkrat zastoj poskušal milgosp. Nilosa podkupiti. Ker po tej poti ni bil prišel do namena, je vernivši se v Rustšuk škofove upnike zoper njega hujskal, tako da so hišo dali sekvestrirati (mu jo iz gospodarstva vzeti), da bi škofa oškodovali. Po sreči se je ponudil katolišk kupec preč. gospodu posoditi potrebnega denarja za izplačilo upnikom; tako je tudi ta naklep spodletel. Potem so še drugač skušali. Eden naj priserčeniših škofovih prijatlov („čudnih“ namreč) je bil neki Štefanovič, nekdanji vodja turškega donavskega parobrodstva; na prizadevanje ruskega poslanca generala Ignatieva se je podal v Adrijanopelj; delal je milgosp. Nilosu velike obljube — zastoj. Drugi dan je zopet prišel in akoravno od začetka odpravljen, ni

odlegel, dokler ga milgosp. Nilos ni še enkrat sprejel. Pa tudi zdaj je bilo njegovo prizadevanje zastoj. On je odšel, in milgosp. Nilos se je mislil prostega vsega nadlegovanja, pa se je motil. Štefanovič se je vrnil čez 14 dni, to je, prejšnjo nedeljo, 21. rožnika, in je ob enem prinesel seboj 250 turških funtov (okoli 1500 tolarjev), ktere je berž ponujal škofu. Razun tega mu je še obljubil več tisuč tolarjev in 6000 frankov letne plače, dokler bi se mu ne mogla dati kaka (razkolniška) škofija na Macedonskem ali Bulgarskem. Ruski poslanec bi bil z lastnim podpisom zagotovil spolnjenje tih obljub. Poslednjič, je rekel Štefanovič, naj škof tudi pomisli, da bo ves trud za njegovo ljudstvo zgubljen; nikoli, je rekel, mu ne bodo pustili nazaj na Macedonsko, tudi mu ne dovolili delati za spreobnjenje svojih rojakov. Vse prigovarjanje ni nič pomagalo; milgosp. Nilos se ni dal podkupiti in ne omajati. *)

Med tem želé Bulgari na Macedonskem se s Cerkvijo spraviti: dve celi škofiji ste pripravljene razkolništvo zapustiti. Njih poslanci so prišli v Carigrad prosit, naj jih obiše škof ali kak mašnik, da bi podpise nabiral in speobnjenje varoval preganjanja greških razkolnikov. Do zdaj niso nič dosegli, in bati se je, da bo turška vlada še dalje kuhala sovraštvo do njih. Milgosp. Popof je zmeraj v Carigradu; vlada mu ne prepoveduje v Macedonijo odpotovati, ampak le vedno odlašá mu dati že tako sprošeno dovoljenje. Ob kratkem, velik del Bulgarov je pripravljen pokatoličiti se; toda sovražniki naše sv. Cerkve so v hipu zadosti močni, da zabranijo spolnitev gorke želje tih ubogih duš.“

Preganjanje kristjanov v Tonkingu. M. Pukinier, škof v Tonkingu, piše o sedanjem preganjanju kristjanov v Cochinchino (Kočinčino) strašne reči, ki naj jih posnamemo. Morivno preganjanje kristjanov, ropanje in požiganje njih vasi se je pričelo v mojem misijonu in se je tudi razširilo po misijonu č. g. M. Gauthiera, pravi škof. Kako bom popisal strah in grozo, kar sem sam z lastnimi očmi vidil, in bolečine, katere so prestali naši novospoobnjenjenci pri svoji smerti? Mi jim v tem strašnem terpljenju nismo mogli nič pomagati. Požiganje in morija je trinoštvo preganjavcev naj bolj pospeševalo. V divjem serdu vse pokončajo, kar jim pride pod meč. Z meči, puškami in kanoni oboženi planejo na keršanske vasi, katere na brambo še mislile niso, ter moré moze, žene in otročiče, in se ne zmenijo za nje, ki pred njimi klečé s solzami v očéh usmiljenja prosijo. Neki šolski učitelj zbeži pri prihodu teh trinoških sovražnikov v cerkev, se podá k altarju, poklekne in v molitvi pričakuje smertnega udarca. Morivci se zakadé v cerkev in v kratek čas si potegnejo mu kožo čez glavo. Terpin moli klečé in priporočuje svojo dušo Bogu. Ko se rabeljni tako napasejo nad bolečinami tega mučenca, mu odsekajo glavo.

Na tisoče kristjanov je bilo pomorjenih; naj več jih je bilo med ropanjem in požiganjem vasi usmertnih; nekterim, od katerih so zahtevali, da naj se veri odpovejo, ki pa so ostali stanoviti, so glave posekali; med temi so bili starčki, žene, deklice in otročiči. Trije duhovni in dvajset semeniških učencev v mojem in dvanaest učencev v misijonu g. M. Gauthiera je preterpelo

*) Ako se na to oziramo, kakošen pomen imajo besede: „ruski slovanski odbori samo toliko pravoslavnih (to je, razkolniških) mašnih bukvic in paramentov na balkanski poluotok pošiljajo, kolikor je ruskej vladi po volji“, kakor je ravno pisal eden liberalnih listov? Tako počenjanje je nekoliko več kakor le „bukvice in paramenti“. List govori o tem, da ruska vladna politika ni še nikoli podpirala zunanjih Slovanov v političkem oziru.

*) Glej list 27 in 28 leta 1874.

pri tej moriji mučeniško smert. Zmed 70.000 kristjanov so se eni razgubili, drugi pa so pomerli. Veliko jih živi po gorskih jamah, katerim so hrana zeliše in korenine; nekteri so sicer pri paganih dobili zavetje, toda bati se jim je za naj veči zaklad, za sveto vero. Čez 200 cerkev, 300 duhovnij, v katerih je živelo 14.000 družin, in deset nunskih samostanov je oropanih in požganih. Škoda v teh dveh misijonih znese čez 400.000 frankov, in škoda kristjanov je blizo 15 mil. frankov. Strašno žalostno za naše kristjane pa je, ker so jim vzete vse pravice, da ne morejo ne tožiti, ne denarja na posodo jemati.

Ti junaki na Jutrovem kažejo nam Evropejcem, koliko je vredna sveta vera Kristusova, katero nam zdaj celo že tudi domači goljufi spodkopujejo.

Drobne novice. Benediktinarij v slovečem Einsiedelau so si 14. t. m. v kapitelnu izvolili za opata slavnega svetišča o. Bazilija Oberholzerja. — Dr. Chenn, kakor iz Berlina pišejo, je po vradnih virih preštel, da v francosko-pruski vojski l. 1870—71 so imeli Francozi 130.000 mertvih in 143.000 ranjenih. Ako se prišteje 20.000 mertvih po obsedah v Parizu in Strasburgu, in 17.000 mertvih jetnikov po Nemškem, je celi znesek mertvih Francozov v omenjeni vojski 220.000! Lepa čast za dobo „olike“, — pa tudi „lahko noč“ tistim, kateri imajo toliko „nedolžne kerví“ na svoji črni vesti! — „Briganti“ se zarejajo tudi na Francoskem; v gozdu fontenblojskem (Fontainbleau) je ena ali več do brade oboroženih tolovajskih derhal, ki so v manj kot dveh tednih že prav veliko hiš oplenile. — Pred malo časom je na Saksonskem umerl apostoljski namestnik Ms. Forwerk. Saksonsko ima čez 2 milijona 413.000 prebivavcev, med kterimi je kacih 51.900 Lužičanov: katoličanov je kacih 52.000. — Rim pod Viktor Emanvelom nima obstanka s svojimi župani; dobili so zdaj zopet novega, ki je neki Pietro Venturi. Za koliko časa? — Nekteri liberalni časniki še zmeraj prežvekujejo blagoslov sv. Očeta nad Alfonsa XII kakor kaj politiškega. „Unità“ pravi k temu: Papežev blagoslov je apostoljsk, ne pa politišk. — V Rim že davno pričakujejo dva cesarja: cesarja Garibalda, česar prihod namerjajo preslaviti s pokajenjem mavtarskega tempeljna, in cesarja Viljema, česar prihod hočejo počislati s pesmijo v slavo odpadlega „fratra Lutra-Martina“. (U. c.) — Prusaki čedalje bolj posnemajo „dobre dela“ lahonske in plazarske. V Fuldi so zaperli katoliško semenišo in vse škofove posestva. Paderbornskega škofa, ki je ječo dostal, so zdaj pa na terdnjavi Weselski začasno priperli. Kanonikom so naložili, da naj izvolijo namestnika, med tem pa neki luteranar gospodarji nad cerkvenim premoženjem. Generalvikar in vsi duhovni so odstopili iz škofovskih opravil; neduhovni vradniki so izrekli, da hočejo ostati. — Max-Praisser, vrednik socialistiškega lista v Lipsiji, je obsojen na 8 mesecev v ječo, ker je Bizmarkovo veličanstvo razžalil. Tudi vrednik Klessinger ima pravdo. — Pridni časnik „Wiener Kirchenzeitung“ je ob koncu minulega leta jenjal izhajati. Prišel se je bil l. 1848 in imel je v prvo vrednika dr. Seb. Brunerja, potlej pa Ms. Alb. Wiesingerja. — Iz Nemškega so glavne novice: napad na Kristusovo Cerkev, zapiranje duhovnov. Kolinski škof, ki je komaj prišel iz ječe, je zopet obsojen k globi 29.000 tolarjev. Do zdaj je bilo v fanatiškem preganjanju že 1400 duhovnov na Pruskem z ječo ali pa v denaru guljenih in žuljenih. Rimsko cesarstvo je šlo svoje dni rakom žvižgat, ko je jelo vojsko zoper Boga; najberže enako osodo pripravlja Bizmark nemškemu. Napuh padec napoveduje. — V Soloturnu v Švici so na dražbi prodajali odpadniki kloštrom ukradeni in ugrabljeni premoženje. Pa kdo je

bil tako nesramen, da je to kupoval? Sami odpadniki od katol. Cerkve; zakaj protestante je ostro svaril pastor, judom terdo prepovedal rabin pod žuganjem velikega izobčenja, da naj od klošterskega imetja nič ne kupijo. In poslušali so oboji svarilo. Sramota gerdim odpadnikom! — Za Švedsko so sv. Oče imenovali apostoljskega vikarja preč. g. Jan. Huberja na mesto Ms. Studacha, ki je l. 1873 umerl. — Viljem Gladstone ne jenja pisati zoper papeža. Misleč pa, da je kaj hudega rekel, je Pija IX vmes še le prav povzdignil, rekoč: „Pij IX je papež v vsem in po vsem, od glave do konec nog“. Žal nam, pravi „Unità“, da pa ne moremo reči: „Gladstone je v vsem in po vsem Anglež“. Njegovo obnašanje zoper častitljivega starčka v Vatikanu, zoper preganjanega, oropanege, terpinčenega Pija devetega — tako obnašanje ni vredno angleške dostojnosti in plemenitosti, še veliko manj moža, ki zaseda enega prvih sedežev velikega britanjskega kraljestva. — 24. t. m. je prišel brigant Garibaldi v Rim.

Listek za raznoterosti.

Po zimi.

Solnce gorkih žarkov več ne lije,
Ali čez ravnine vse megléne
Zdaj le hladen veter ostro brije,
Gôre prej zelene, so snežéne,
Ljubo nas je vse pustilo,
Se neljubo naselilo.

V gozdu ptice sladko so nam pele,
Zdaj zletele v gorke so daljave;
Rož'ce prej cvetoče, so vsahnele,
Blage več ne dihajo vonjave.
Obmolnilo je zdaj petje
Pomorilo se vse cvetje. —

Nagloma svetá lepota mine,
Ko poletje, zgine vse veselje;
Meni pa iz serca bolečine
Vzplameni le ogenj svete želje:
Da bi prišel v domovine
Gor veselje, ki ne mine!

Resnicoljub.

Iz Ljubljane. Dr. Kosta je obolel. Bog ga ohrani!
Iz Žirov nam je došlo sporočilo, ki bodi razglašeno v čast Naše ljube Gospé presv. Serca in v zaupno pomoč vernikom. Glasi se: Neka gospodinja Žirovske fare je imela koze, — bila je tolikanj slaba, da so ji že trikrat svetili. V toliki sili bila je priporočena „Naši ljubi Gospej“ z obljubo, da se bo v „Danici“ in „Monatsrosen“ razglasilo, če bo ozdravela. Berž ko se je začela devetdnevnicca za njo opravljati, se je jela boljšati in zdaj je popolnoma zdrava. Prosim razglasite to pomoč „Naše ljube Gospe“ v „Danici“ v povišanje njene časti. Pri nas prav pridno pristopajo k tej bratovšini in prav goreče molijo k „Naši ljubi Gospej“.

Koze že leto in dan razsajajo po naši fari; — prosim Vas, priporočite nas udom bratovšine „Naše ljube Gospe“ v molitev po „Danici“, da bi Marija nam sprosil milost, ter bi Bog odtegnil to šibo od naših faranov. (Opomba. Spolnili smo Vašo željo pri tukajšni podružnici, bodi pa tudi družnikom ta zadeva priporočena. Vred.)

V Žireh 20. januarja 1875.

A. V.

Svarilo. Pred malo dnevi je prisleparil neki potepuh v Ljubljano k staremu gospodu P., češ, da je prišel po nje, ker jih želé č. g. fajm. Podbrezjem, ki so bolni, naj bi k njim prišli. Rekel je, da je cerkovnik ali kaj že? Ko je bilo treba z gospodom na pot, se je potepuh zgubil, z njim pa tudi g. P.—va žepna ura, ki je bila na steni; in poprej so mu bili gospod dali 1 gl. Pravigo, da ni govoril „po gorensko“, ampak bolj „po kamniško“. — Zelo ob tistem času je nekdo gosp. fajm. v Komendi in g. A. St. v Mostah nalagal, da je nanagloma umerl č. g. D. v Šinkovem turnu, ter bo ta in ta dan pokop. Oba gg. sta bila prišla v Vodice na pokop, zapeljana od sleparja. — Tedaj previdnost; zakaj: era brezverstva je era potepuhov, sleparjev in tatov. Osrečujejo nas gospodje „omikarji“ z „izmikarji“. „Above majori discit arare minor“.

Podgradom v Koroški vasi je neki potepuh zažgal in pogorelo je več poslopij.

Iz ogerskih Slovencev. Fr. Kabina, pravdnik v Banjski Ščavnici, kliče v „Slov. Novinah“ Slovake, da naj se zedinijo ter založe viši šole, v kateri bi na podlagi katoliškega nauka mladost se izobrazovala. — Dobro, bratje ogerski Slovenci!

Gašenje ognja s soparom skušajo Angleži. Poskušnja na parniku „Prague“ se je prav dobro obnesla. Zažgali so derva s petrolejem v spodnjem prostoru, kjer je roba. Nato so sopar iz kotla v ogenj sikali. V desetih minutah je bil ogenj čisto pogasjen. Prostor je bil napolnjen z raznim blagom, ki bi bilo v malo minutah vse pokončano brez tega pomočka. To je druga poskušnja v tej reči, ki so jo napravili na Angleškem.

Strahi Bizmarkovi. Bizmark nima nič več miru. Berlinska policija boje vedno sanjari o napadih na Bizmarka; vedno se sliši o pravadah zaradi razžaljenja tega „junaka“. Pišejo še to, da hočejo narediti neko posebno postavo za osebno Bizmarkovo varnost. Je ne mara začela vest peči tega velikega grešnika? Zadnji čas je, da bi ga spoznanje srečalo!

Španjski škofje v Šentandru, Burgosu, Zamori, in kardinal vikari škof v Valenciji, si niso upali „Te Deum“ a velevati zaradi novega kralja.

Tistim, ki se bojé „žegnane vode“. V velikem svetu v novem Jorku so se posvetovali, kako bi se dobival denar za čedalje večje državne potrebe. Svetoval je nekdo, naj se nalože davki tudi na cerkvene posestva, ki so dozdaj tega proste. Davkarski komisar Andrews pa nejevoljen vstane in opomni, da vsaka cerkev je središče, od koder se na vse strani razširja pravost (čednost, poštenje itd.); kolikor več je cerkev, toliko manj je treba policajev, jéc in sodnij. Drugi tovariš je podpiral to misel in terdil to-le: „mesto novi Jork obrača velikanske zneske denara na državne šole, ako pa mlado ljudstvo ne bodo bolj pravno (čedno in spodobno), bolj pošteno in delavno kakor dozdaj, je denar kar naravnost in čisto zaveržen“. — Znano je, da državne šole v severni Ameriki niso zanič, ker mladina se v njih strahovito spači. Brali smo o tem v njih časnikih prežalostne zglede. Katoličani si torej povsod, če je le kolikaj mogoče, napravljajo lastne šole (kakor je n. pr. storil naš rojak gosp. Trobec predlanskim, kakor smo ravno unkrat povedali o gosp. Žužeku itd.), da se mladina čedno zreja. Šola brez cerkve ne opravi nič prida pri otrocih in sploh pri mladini. Zato tisti ne vedó, kaj delajo, ki cerkveni vpliv pri šolah zatirajo, preje-manje ss. zakramentov odrivajo, cerkvene pobožnosti odpravljajo, molitev iz šole tirajo, ali pa se pri molitvi pred mladino tako nespodobno kretajo, da s tim vso šolo pohujšujejo, da molčimo o antikristovih časnikih,

kterih kužljivosti se kakor srab razširjajo med ubogo mladino.

Iz Santjaga na Chilejskem, v južni Ameriki, smo 27. t. m. dobili pismo od našega rojaka čast. misijonarja o. Maksa. Potrebovalo je pismo čez 50 dni, da je prišlo. Gosp. misijonarju se prav dobro godi, je še dokaj zdrav. Vse prijatle in znance serčno pozdravlja. (Prihod. več.)

Za vertnarje, prijatle cvetic in sploh za vse poljedelce in kmetovalce je kaj koristna grof-Atemsova semenska naprava v Gradcu (napis: An das Samengeschäft der gräfl. H. Attems'schen Gemüsebau- und Samenkultur Station in St. Peter bei Graz). Tu dobiš za nektare solde kakoršnega koli hočeš semena: za zelenjavo na vertu in razne prikuhe, za vse sočivja, za vsaktere trave, detelje, vse poljske semena, za podzemeljske in nadzemeljske sadeže, žita, za zdravilne in za lepotične cvetlice na vertih in v posodah po stanovanjih, za razne letne čase itd. Ako taci reči potrebuješ v večem številu, piši po zapisnik in čudil se boš mnogoterosti. — Te verstice smo zapisali, ker želimo, da bi se naša mladina s takimi rečmi jela bolj pečati, sebi in deželi koristiti, naj bi se s takim opraviplom mladenči razveseljevali, opustili pa divjaško pohajkovanje po kerčmah, pijančevanje ter pretepe in mnogotere sramotne reči, ki človeka časno in večno nesrečnega store. Koliko nedolžnega veselja in neprecenljive koristi si gospodarji in sinovi pri hiši s tim napravijo, kako lahko domove zboljšajo, ako se zboljševanja in požlahtnovanja poljskega in prihišnega sadeža z veseljem lotijo!

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Janez Kunej, župnik v Čadromu, je postal duhovski svetovalec, in č. g. Fr. Pirkovič je prišel za provizorja na Zgornjo Ponikvo. — Za kaplana sta vmeščena 20. t. m. novoposvečena gg.: Juri Purgaj v št. Janž na Dravskem polji, in Jože Valenčak v Doberno. — Čč. gg. Matija Urlaub, bivši župnik na Zgornji Ponikvi, in Fr. Polak, dosedanji kaplan na Zgornji Polskavi, gresta v začasni pokoj. — Umerl je č. g. Janez Čeh, duhoven v pokoji, pri sv. Trojici na Goriškem, 13. t. m. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Ožeta: Po g. Jan. Rozmanu 50 kr. — Po P. Salvatorju 1 gl. 4 kr. — Oseba iz Križke fare pri T. 1 gl. s prošnjo sv. blagoslova. — Fr. Lovšin 1 gld. — Iz Selc 13 gl. v sr.

Za afrikanski misijon: Iz št.-Vida nad Ljubljano 1 gld.

Za Bosno: Iz Toplic po čast. gosp. fajm. 1 gold. 25 kr.

Pogovori z gy. dopisovalci.

P. Vinc. M. O. S. B.: Pervo pošiljatev listov „Amerika“ je dospela 26. pros. Upamo, da „Danica“ tudi dalje dobaja. Serčen pozdrav čez široko morje! — G. Fr. Sch. v T. in dr. Š. v T.: Vsi listi so bili poslani, če niso došli, jih bo treba doposlati; ne vemo, kje je vzrok, da sem ter tje „Dan.“ ne pride, ki je od tod poslana? P. Lager v Bos.: Če pogrešane liste še dobimo, se bodo Vam poslali.